

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ОБРАЗОТВОРЧИХ ДИСЦИПЛІН В СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

БІЛГОРОДСЬКА О.Є., КУЧЕРЕНКО К.П.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

Економічні, політичні і соціальні зміни, які відбуваються в Україні, зумовлюють необхідність прискорення реформування системи освіти. Перш за все це стосується задоволення освітніх потреб громадян протягом всього життя, забезпечення доступу до освітньої і професійної підготовки всіх, хто має необхідні здібності і адекватну підготовку. Світовий процес переходу від індустріального до інформаційного суспільства, а також соціально-економічні зміни, що відбуваються в Україні, вимагають суттєвих змін у багатьох сферах діяльності держави. В першу чергу це стосується реформування освіти. Національною програмою «Освіта. Україна XXI сторіччя» передбачено забезпечення розвитку освіти на основі нових прогресивних концепцій, запровадження у навчально-виховний процес новітніх педагогічних технологій та науково-методичних досягнень, створення нової системи інформаційного забезпечення освіти, входження України у трансконтинентальну систему комп'ютерної інформації [1]. В останні десятиліття швидко розвиваються науково-методичні основи дистанційного навчання. Проблемам з питань розвитку дистанційної освіти присвячені роботи багатьох зарубіжних науковців, таких як: Р. Деллінг, Г. Рамбле, Д.Кіган, М.Сімонсон, М.Мур, А.Кларк, М.Томпсон ін. та відповідно вітчизняними, такими як: О.Андрєєв, Г.Козлакова, І.Козубовська, В.Олійник, Є.Полат, А.Хуторський. Та незважаючи на велику кількість наукових досліджень сучасна дистанційна освіта в Україні нагадує традиційні форми заочного навчання, без застосування всіх можливостей принципово нових форм і методів навчання. Тому, передбачено запровадження у навчально-виховний процес новітніх педагогічних технологій та науково-методичних досягнень, створення нової системи інформаційного забезпечення освіти, входження України у міжнародну систему комп'ютерної інформації. Але в умовах пандемії тимчасовий перехід на дистанційне навчання практики образотворчих дисциплін (живопис, рисунок) для майбутніх архітекторів, вимагає від викладача більш динамічне та швидке пристосування до викладання «по новому», а від студентів – швидку адаптацію до навчального процесу. Мета – розглянути особливості, переваги, труднощі та перспективи дистанційної форми навчання образотворчих дисциплін для системи вищої освіти України у сучасних умовах. На сьогодні не має одностайного рішення серед науковців, щодо визначення поняття «дистанційне

навчання». Можна зустріти ще таке визначення як «дистанційна освіта». Також деякі зарубіжні наукові відводять особливу роль телекомунікаціям в організації дистанційного навчання і визначають його як «теленавчання». Та все ж таки у науковому оточенні часто вживається термін «дистанційне навчання» [3]. Дистанційне навчання – це технологія, що базується на принципах відкритого навчання, широко використовує комп'ютерні навчальні програми різного призначення та створює за допомогою сучасних телекомунікацій інформаційне освітнє середовище для постачання навчального матеріалу та спілкування. Дистанційне навчання має низку переваг перед іншими формами навчання. Так, практично не виходячи з дому чи не покидаючи свого робочого місця, можна підтримувати регулярний контакт з викладачем за допомогою телекомунікаційних технологій, у тому числі відеозв'язку, та одержувати структурований навчальний матеріал, представлений в електронному вигляді. Дистанційне навчання (англ. *distant learning*) – новий засіб реалізації процесу навчання, в основі якого використання сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій, які дозволяють навчатися на відстані без особистого контакту між викладачем і студентом. Всі визначення, які пропонуються дуже близькі за значенням. Дистанційне навчання – сукупність наступних заходів у навчальному процесі:

- засоби надання учбового матеріалу студенту;
- засоби контролю успішності студента;
- засоби консультації студента викладачем;
- засоби інтерактивної співпраці викладача і студента;
- можливість швидкого доповнення курсу новою інформацією, коригування помилок.

Проте [3] організація навчального процесу в системі дистанційного навчання має свої психолого-педагогічні особливості, а саме:

- зміщення акцентів на самостійну діяльність студентів;
- необхідність формування навичок дистанційної взаємодії (обов'язкова комп'ютерна грамотність викладачів і студентів, зокрема володіння навичками застосування різноманітних телекомунікаційних технологій, ресурсами Інтернет і професійне володіння письмовою формою мови);

- зміна способів взаємодії між викладачами та студентами завдяки новим інформаційним технологіям;

- гнучкість навчання незалежно від проживання кожного із суб'єктів та часу проведення занять, що дає можливість організувати навчання в зручний для кожного час.

Також можна виділити певні психологічні проблеми, які виникають при навчанні за дистанційною формою. Серед них: 1) подолання психологічної

ізолюваності; 2) проблема ефективного керування навчальною діяльністю студентів та ефективного зворотного зв'язку; 3) проблема психологічної невідповідності студентів до самостійної роботи.

Враховуючи усі переваги дистанційного навчання, а саме: гнучкість, модульність, паралельність, економічність, технологічність, велика аудиторія, існує багато труднощів, крім психолого-педагогічних проблем, для викладання образотворчих дисциплін. По-перше: при застосуванні запису виконання завдання, викладач не може власноруч показувати та одночасно виправляти помилки у рисунку або живопису. По-друге: при застосуванні у відеозв'язку свого мастер-класу, викладач може тільки коментувати свої дії. По-третє: виконуючи завдання з живопису, викладач бачить через екран комп'ютеру спотворене зображення кольору. По-четверте: студенти мають слабкий та не розвинений візуально-зоровий контроль між різними об'єктами та слабку зорову та тактильну пам'ять. У багатьох студентів слабкі асоціативні зв'язки (пов'язано з недоліками, які сформувались у довузівської підготовці). По п'яте: студенти повільніше виконують завдання з живопису або з рисунку, ніж у майстерні. Подолати ці недоліки можна завдяки поширенню дослідницько-пошукового методу у навчанні студентів. Добути знання самостійно та навчитися їх використовувати у навчальному процесі – головне у цьому методі.

Інформаційні технології є важливим інструментом покращення якості освіти, оскільки дозволяють необмежено розширити доступ до інформації, урізноманітнюють технології, тощо. Застосування інформаційних технологій докорінно змінює роль і місце педагога та учня в системі «учитель – викладач – інформаційна система – учень і студент». Інформаційні навчальні технології – це не просто зв'язна ланка між викладачем та студентом, вони сприяють особистісному зорієнтованому підходу в навчанні. Ці документи передбачають розвиток освіти на основі нових прогресивних концепцій, впровадження в навчально-виховний процес новітніх педагогічних технологій і науково-методичних досягнень, створення нової системи інформаційного забезпечення освіти, входження України в трансконтинентальну систему комп'ютерної інформації [2;3].

Література:

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України В.Г.Кременем 20 грудня 2000р.) <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>
2. Нормативні документи з дистанційного навчання : зб. док. / уклад. : М. А. Семенов. – Луганськ : Альма-матер, 2005. – 53 с.
3. Хмель О. В. Психолого-педагогічні особливості системи дистанційного навчання / О. В. Хмель // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту імені Тараса Шевченка. – 2005. – № 11. – С. 181 – 190.